

СТАНОВИЩЕ

От доц. д-р Чавдар Ветов от Института за исторически изследвания при БАН относно конкурс за заемане на академичната длъжност доцент по професионално направление 2.2. История и археология, научна специалност „Документалистика, архивистика, палеография, включително историография и изворознание“, за нуждите на секция „Помощни исторически науки и информатика“, със срок 2 месеца от обнародването в „Държавен вестник“ (бр. 53 от 09.06.2026 г.).

В конкурса за доцент участва един кандидат: гл. ас. д-р Страхил Валентинов Панайотов. При изработване на моето становище, се съобразих с изискванията на чл. № 53 и № 54 от Раздел III. Условия и ред за заемане на академичната длъжност "доцент" от Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и чл. № 23 от Правилник за условията и реда за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности в Института за исторически изследвания при БАН. Кандидатът е представил всички необходими документи за участие в конкурса и няма административни пропуски. Придобил е образователна и научна степен "доктор" преди повече от две години; заемал е академична длъжност "асистент", "главен асистент"; представил е справка за своите индивидуални наукометрични показатели и е представил доказателствен материал, че отговарят на приетите за БАН и ИИСТИ минимални изисквания. Други представени от него документи са: справка за оригиналните научни приноси, към които се прилагат съответните доказателства; списък със студии и статии от 2013 година до сега (около 40 броя); научни рецензии; списък с четири колективни монографии и две индивидуални монографии; списък на цитиранията; резюмета на публикации на български и английски език и т.н.

Две от монографиите са на български, една на немски и три на английски. Една от монографиите на български е неговата публикувана дисертация - Таблички с дръжка (амулетни таблички) от Месопотамия – II–I хил. пр. Хр. София, 2016 г.

Част от материалите са публикувани в български и западни специализирани научни издания като: Bulgarian e-Journal of Archaeology Supplements; Le Journal des Médecines Cunéiformes; Journal of the American Oriental Society и т.н.

От представените публикации става ясно, че кандидатът д-р С. Панайотов работи върху цялостно изследване на текстовете за очни и други заболявания от древна Месопотамия. Той участва с колеги в първото цялостно епиграфско критично издание и коментар на медицински текстове от Ниневия, посветени на очните болести. Друга сфера в която работи са епиграфско и палеографско изследване на молитвени заклинания.

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ ИНСТИТУТ ЗА ИСТОРИЧЕСКИ ИЗСЛЕДВАНИЯ	
Изходящ №	дата 201 г.
Входящ № 732	дата 10.05.2026 г.
София 1113, бул. Шипченски проход № 52, бл. 17 тел.: 02/ 979 29 98 ; факс: 02/ 370 21 91	

Основната изворова база са клинописни паметници. В неговите изследвания клинописите са подложени на детайлно епиграфско и палеографско изследване.

Тук ще обърна внимание на представените от С. Панайотов студии, посветени на изследване на медицинските текстове, по конкретно - "The First Medical Work on Phlegm: Towards Its Textual Criticism and Medical History" разглежда древните медицински знания чрез дешифриране и изследване на клинописна табличка от Националния иракски музей в Багдад. В *Healing in Images and Texts: The Sickbed Scene* той анализира „сцената на болничното легло“ върху някои амулети от Месопотамия и връзката им с магико-медицинските текстове. Авторът систематизира всички известни амулети със сцени на легло.

В следващата студия, *From Awe to Audacity, Stratagems for Approaching Authorities Successfully*, която е в съавторство, той обръща внимание на клинописна табличка от Истанбулския археологически музей. Представена е прерисовка на паметника, в която, въз основа на снимки от разкопките, са възстановени знаци, вече нечетливи върху самата табличка. Предлагат се превод и пълен филологически коментар. Материалът *Notes on the Assur Medical Catalogue with Comparison to the Nineveh Medical Encyclopaedia*. Тук е разгледан ашурският медицински каталог (АМС), който е ключов източник за реконструкцията на лечебните корпуси в Месопотамия и за историята на древната медицина. Статията предлага ново издание и анализ на каталога.

В друга тематична сфера е статията в съавторство - Асирийско родознание по бреговете на Тигър. Статията представя в превод от академичен език важния писмен паметник Асирийският царски списък, отразяващ местното разбиране за генеалогията на владетелите на Северна Месопотамия през II и I хилядолетие пр. Хр. Други негови статии правят връзката между митологични текстове и медицински текстове. Изводът е прегледаните текстове е, че С. Панайотов е разработил сериозно древните текстове, свързани с медицина. Направена е връзка между медицинските постижения и религиозните и митологични разбирания на тогавашното общество. Направен е палеографски преглед на изворите, но и е преразказано и анализирано самото текстово съдържание. Негово дело са и историографски проучвания на писаното по темата, те са включени в част от неговите статии, но и са представени в самостоятелен материал *Magic and Medicine in Ancient Mesopotamia — A New Collection of Translations*. Прави впечатление, че той освен анализ, публикува и текстовете от таблиците и др. носители на информация, като дава и съответен анализ на носителите.

Основният хабилитационният труд, с който Ст. Панайотов кандидатства в конкурса е монография, излязла през 2020 г. в съавторство с Mark Geller - Mesopotamian Eye Disease Texts: The Nineveh Treatise. Die babylonisch-assyrische Medizin in Texten und Untersuchungen 10. Berlin–Boston: De Gruyter. <https://doi.org/10.1515/9781501506550>

Изследването на С. Панайотов и Марк Геллер представлява цялостно проучване на текстовете за очни заболявания от Древна Месопотамия. Важен белег на изследването е, че е посветено на тема, различна от политическата, социална, икономическа, военна история – разглежда се развитието на медицината и някои технологии в тази насока на древните общества.

Направен е за пръв път пълен превод на документите от клинописно писмо на английски език, текстове са транслитерирани и снабдени с подробен филологически и медицинско-исторически коментар.

Моето мнение се отнася към научната работа върху текстовете, дело на С. Панайотов. Той е съпоставил релевантни текстове от Британския музей с текстове от музея на Древния изток в Берлин. Работил е по транслитерацията и транскрипцията на текстовете; фотографирал е плочките с текстове; изготвил е цялостен речник; първоначалния проект / черновата на превода и коментарите; лист на логограмите от шумерски произход.

В общия преглед (overview) към изданието, дело на С. Панайотов, е подчертано, че документите са от най-големия оцелял корпус, свързан с офталмологични болести. Разгледани са белезите на клинописното писмо, което е проучено. Споменати са и основните изследвания по въпроса. Документите са класифицирани хронологично и по предназначението им – заклинания и рецепти. Обърнато е внимание и на интереса към тези болести в Древен Египет и Гръко-римския свят.

Към всеки един от преведените на английски документи е дадена информация за мястото на съхраняване (архивна или музейна институция) на оригиналната плоча с клинописен надпис, датировката, вида на плочката с надписа, размерите, информация за фотографията на плочката и литература за нея. В края на изследването са публикувани фотографии на разглежданите плочки. Публикуваните документи и анализът към тях са сериозен принос към изследването на древните общества.

Като следствие от представените материали – студии, статии, монографии и рецензии, смятам, че цялостното творчество на С. Панайотов е приносно и задълбочено изследване на древните медицински практики. Той коментира

самите носители на информация – плочките и др.; превежда клинописни текстове от Асиро – вавилонската цивилизация, анализира текстовете за медицинските практики.

В изследванията си С. Панайотов се позовава на широк спектър от изследвания, свързани с Древния изток – т.е. познава задълбочено западната историография по темата. Подобни теми не са разработвани в българската историография.

Поради тази причина, давам своята аргументирана положителна оценка за избора на кандидата д-р Ст. Панайотов на академичната длъжност „доцент“.

Дата: _____
Гр. София /

Подпис: _____
[д-р Чавдар Ветов] /